

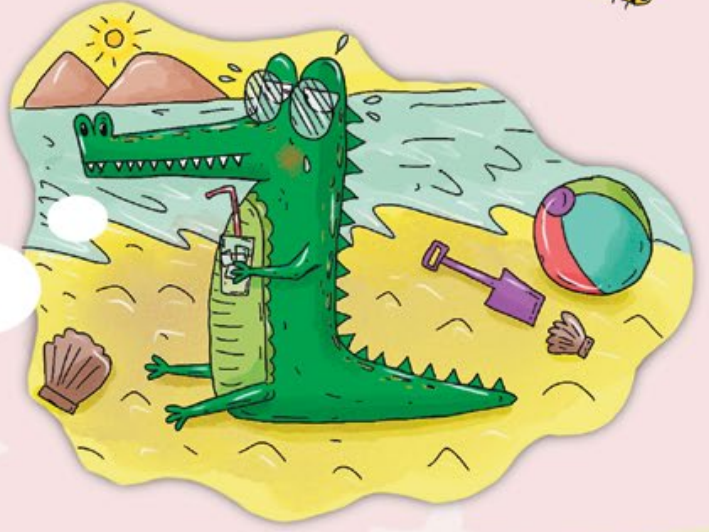
YAZ SICAKLIĞINDA UYKU

Kış uykusuna yatan hayvanları pek çoğunuz duymuşsunuzdur. Peki bazı hayvanların da yaz uykusuna yattığını biliyor muydunuz? Kışın soğuk günlerini uykuda geçiren hayvanlar olduğu gibi yazın sıcak günlerini uykuda geçirenler de var. Gelin, bu sıcacık günlerde büyük olasılıkla uykuda olan bazı yaz uykucularını tanıyalım.

Bazı hayvanlar hava sıcaklığındaki değişimlerin olumsuz etkilerinden korunmak için çeşitli yöntemler kullanır. Örneğin havalar soğuduğunda bazı hayvanlar kış uykusuna yatar. Havalar çok ısındığında da yaz uykucuları için bir dinlenme süreci başlar. Bu süreçte su ve enerjiden de tasarruf ederler.

Yaz uykuçularının çoğunun vücut sıcaklıkları, bulundukları ortamın sıcaklığına göre değişir. Yani vücut sıcaklıkları ortam sıcaksa artar, ortam soğuksa azalır. İşte bu yüzden sıcak havalarda, toprak altındaki oyuklar gibi gölge ve serin yerlerde uykuya dalmak onlar için kurtarıcı olur.

Hava çok sıcak.
En iyisi gidip
uyumak için serin
bir yer bulayım.

Benekli bataklık kaplumbağası, vücut sıcaklığı ortama göre değişen canlılardan biri. Yaşamının çoğunu suda geçiren, çok küçük bir kaplumbağa türü. Kayaların ya da kütüklerin üzerinde güneşin tadını çıkarmayı sevse de yazın sıcaklıklar çok arttığında uyku hâline geçer. Uyumak için genellikle bataklık kenarları ya da yaprak yığınlarının arasını seçer.

Bir kurbağanın yıllarca su içmeden yaşamını devam ettirebileceğini söylesek şaşırır mıydınız? Su tutucu kurbağa, çok sıcak ve kurak günleri toprak altında gömülü olarak geçirir. Vücudunun çevresini su geçirmeyen bir dış deriyle kaplar ve yaz uykusuna başlar. Vücudunda tuttuğu su sayesinde burada beş yıla kadar su içmeden yaşayabilir. Kuraklık bittiğinde uykusundan uyanıp dış derisini yer ve enerji sağlar.

Afrika akciğerli balığı çoğunlukla su seviyesinin düşük olduğu tatlı sularda, zemine yakın yüzer. Akciğerleri sayesinde suyun dışında soluk alıp verebilir. Ancak kuraklık nedeniyle sular tamamen çekilirse tabanda bir tünel açar ve burada yaz uykusuna dalar. Vücudunu saran yarı akışkan sıvı, uyku sırasında vücudunun nemli kalmasına yardım eder.

Göz alıcı rengiyle karşınızda Christmas Adası kırmızı yengeci! Sıcak havalarda kabuğunun kurumaması için genellikle güneş ışınlarından kaçınır ve kazdığı yuvada zaman geçirir. Kurak dönemlerdeyse bu yuvanın girişini kapatıp yaklaşık 3 ay sürecekle yaz uykusuna başlar. Kuraklığın bittiği, yağışların başladığı zamana kadar bu yuvada yaşamına devam eder.

Yakınsak uğur böceği de su ve besin bulmakta zorluk çektiği, sıcaktan olumsuz etkilenmeye başladığı günlerde uykuya dalar. Bunun için genellikle yaprak kümelerinin arasına, ağaç dallarına ya da kayaların altlarına yerleşir ve topluluk hâlinde uyur.

Sıcak günleri uyuklayarak geçirmenin tek nedeni yalnızca vücut sıcaklıklarının çok yükselmesini önlemek değil elbette. Vücut sıcaklıklarını belirli bir aralıkta tutabilen canlılar da farklı nedenlerle yazın bir bölümünü uykuda geçirebilir.

Bir yaz uykucusu olan Mohave gelengisi, ortam sıcaklığı değişse de vücut sıcaklığını belirli bir aralıkta tutabilir. Ancak sıcaklığın çok arttığı yaz günlerinde besin ve su bulmakta zorlanır. Aç ve susuz kalıp enerjisini tüketmek yerine bu süreyi uykuda geçirir. Genellikle temmuz ayında başlayan uykusu birkaç ay sürebilir. Bu süreçte, yaşamsal olaylar için gereken enerjiyi daha önce vücudunda depoladığı besinlerden elde eder. Bu yüzden besin bulabildiğinde, daha çok enerji depolayabilmek için tek seferde yiyebileceğinden fazlasını toplayıp yanak keselerinde saklar.

Çöl karpisi de tıpkı Mohave gelengisi gibi sıcaklığın çok yükseldiği zamanlarda su ve besin bulmakta zorlanır. Onun kadar uzun süre olmasa da birkaç günlüğüne bir gölgede kestirir. Hava sıcaklığı uygun düzeye gelene kadar uykusuna devam eder.

